

Κείμενο 1

Η καραντίνα ωφέλησε σοβαρά τα οικοσυστήματα – Το παράδειγμα της χελώνας

Το παρακάτω κείμενο αποτελεί απόσπασμα άρθρου του Γιάννη Ελαφρού που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Καθημερινή» στις 3 Αυγούστου 2022.

Το καλοκαίρι του 2020 οι χελώνες καρέτα καρέτα, που κολυπούσαν στα νερά του κόλπου του Λαγανά στη Ζάκυνθο, είδαν τη θάλασσα άδεια από σκάφη και ανθρώπους, και κινήθηκαν με άνεση προς τα ρηχά και πιο θερμά νερά, όπου οι θηλυκές χελώνες συναντούν ένα πιο ευνοϊκό περιβάλλον για να ωριμάσουν τα αυγά τους. Οι καρέτα καρέτα παρέμειναν στα θερμότερα ύδατα όσο χρειαζόταν, καθώς δεν υπήρχε ανθρώπινη όχληση λόγω πανδημίας. Είναι ένα από τα παραδείγματα των συνεπειών που είχε στη φύση και ειδικά στον ζωικό κόσμο η απότομη και πολύ μεγάλη απόσυρση της ανθρώπινης δραστηριότητας την περίοδο των lockdowns λόγω πανδημίας, που Αμερικανοί επιστήμονες έσπευσαν να ονομάσουν «ανθρωπόπαυση». Τι μπορεί να μας «διδάξει» για την αλληλεπίδραση με τη φύση στο μέλλον;

«Η Ζάκυνθος δέχεται έως και ένα εκατομμύριο τουρίστες, ειδικά το καλοκαίρι. Ταυτόχρονα αποτελεί έναν πολύ σημαντικό τόπο ωοτοκίας για τις θαλάσσιες χελώνες καρέτα καρέτα, που φθάνουν και τα 400-500 άτομα. Οι χελώνες από τα μέσα Ιουνίου βγαίνουν στα ρηχά του κόλπου του Λαγανά, στα 100 μέτρα από την ακτή, όπου το βάθος παραμένει ένα μέτρο και τα νερά είναι σημαντικά πιο ζεστά. Η αυξημένη θερμοκρασία διευκολύνει την ανάπτυξη των αυγών τους. Όταν όμως έρχονται μαζικά οι τουρίστες και οι παραθεριστές τον Ιούλιο –ο Λαγανάς είναι μια πολυσύχναστη παραλία–, οι χελώνες υποχρεώνονται να αποσυρθούν στα βαθιά, στα 200-400 μέτρα από την ακτή, σε πιο ψυχρές περιοχές», λέει στην «Κ» ο Κώστας Κατσελίδης, βιολόγος-περιβαλλοντολόγος, στέλεχος του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου.

[...] Το καλοκαίρι του 2020, όμως, καθώς δεν υπήρχε σχεδόν καθόλου τουρισμός στη Ζάκυνθο, οι χελώνες βγήκαν κι έμειναν μέχρι τα τέλη Ιουλίου στα ρηχά», εξηγεί ο κ. Κατσελίδης. [...] Η κατάσταση αυτή μπορεί να έχει θετικό αντίκτυπο στην ωρίμαση των αυγών των χελωνών. «Το 2020 ήταν μια καλή χρονιά όσον αφορά την αναπαραγωγή των καρέτα καρέτα. Ενδιαφέρον έχει και η εικόνα του 2021, καθώς ο τουρισμός ήταν πολύ μειωμένος. Οι τάσεις ήταν ανάλογες, αν κι ακόμα δεν έχουμε ολοκληρώσει την επεξεργασία των στοιχείων», σημειώνει το στέλεχος του Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου.

Η περίοδος αυτή έδειξε πως οι θαλάσσιες χελώνες μπορούν να αντιλαμβάνονται αλλαγές στο επίπεδο της ανθρώπινης πίεσης και να προσαρμόζουν ανάλογα την κατανομή τους. «Οι χελώνες

μπορούν να ζήσουν μαζί με τους ανθρώπους. Πρέπει να προσέχουμε ιδιαίτερα μέχρι τα μέσα Ιουλίου, που ωριμάζουν τα αυγά τους. Είναι αναγκαία μια επικαιροποίηση των μέτρων προστασίας, καθώς σήμερα υπάρχουν πάρα πολλά σκάφη στον Λαγανά. Κρίσιμη είναι και η περιβαλλοντική εκπαίδευση των επισκεπτών», τονίζει ο κ. Κατσελίδης. [...]

Κείμενο 2

[Προστασία, ευζωία και κακοποίηση των ζώων]

Το κείμενο που παρατίθεται αποτελεί απόσπασμα, ελαφρώς διασκευασμένο, της ομιλίας που εκφώνησε η Ελένη Ηλιοπούλου, δημοσιογράφος και δημιουργός του ιστοτόπου zoosos.gr, στο πλαίσιο ημερίδας που διοργανώθηκε στη Νάξο, στις 15 Δεκεμβρίου 2019, με θέμα «Προστασία, ευζωία και κακοποίηση των ζώων συντροφιάς, ιπποειδών και παραγωγικών. Νομοθετικό πλαίσιο και προοπτικές».

Αρχικά επιτρέψτε μου να σας συστηθώ καθώς είμαι βέβαιη ότι οι περισσότεροι από εσάς δεν με γνωρίζετε. Ονομάζομαι Ελένη Ηλιοπούλου, είμαι δημοσιογράφος, κατάγομαι από το νησί της Πάρου και πριν από 10 χρόνια δημιούργησα μια ενημερωτική ιστοσελίδα – το www.zoosos.gr – στην οποία δημοσιεύονται ειδήσεις για όσα οι άνθρωποι κάνουν στα ζώα στην Ελλάδα.

Μετά από τη δημοσιοποίηση περίπου 15.000 άρθρων που περιγράφουν με στοιχεία κυρίως εγκλήματα εις βάρος των ζώων, θεωρώ πως έχω αποκτήσει σημαντική εμπειρία στο συγκεκριμένο ρεπορτάζ, το οποίο πριν από μια δεκαετία ήταν αδιάφορο ως θεματική ενότητα για τους υπεύθυνους των εφημερίδων και των καναλιών.

Τα Μ.Μ.Ε. άρχισαν να ασχολούνται με τις κακοποιήσεις των ζώων όταν δυνάμωσε το φιλοζωικό κίνημα της χώρας κυρίως λόγω της λειτουργίας του facebook και των άλλων μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Τα νέα μέσα έδωσαν αυτονομία στους χρήστες, καθώς τους επιτρέπουν να δημοσιοποιούν –χωρίς διαμεσολαβητές– τι βλέπουν καθημερινά και φυσικά να οργανώνονται και να αντιδρούν, καθώς μιλάμε για ένα τεραστίων διαστάσεων κοινωνικό πρόβλημα. Γι' αυτό και συχνά ειδήσεις από την Ελλάδα με θύματα ζώα κάνουν τον γύρο του κόσμου, όπως π.χ. συμβαίνει τώρα για την άγρια εκμετάλλευση και τη βαναυσότητα σε βάρος των γαϊδουριών στη Σαντορίνη. Και αυτό αποδεδειγμένα ενοχλεί πολύ τις τοπικές κοινωνίες γι' αυτό και συνήθως τα εγκλήματα αποκαλύπτονται από τουρίστες και επισκέπτες και σε λίγες περιπτώσεις από τους ντόπιους.

Δεν θα αναφερθώ στα θέματα των αδέσποτων ή οικόσιτων γατιών και σκυλιών, παρόλο που και στη Νάξο τα εγκλήματα εις βάρος των χαρακτηριζόμενων ως ζώων συντροφιάς είναι πάρα πολλά. Οι άνθρωποι της Φιλοζωικής Νάξου, αυτοί οι εθελοντές στους οποίους η κοινωνία φορτώνει το δικό της πρόβλημα και μάλιστα απαιτεί να το λύσουν, είναι σαφώς καταλληλότεροι να μιλήσουν για όσα βλέπουν στο νησί τους. Φόλες παντού, εγκαταλείψεις νεογέννητων, βαρελόσκυλα, παθητική και ενεργητική κακοποίηση και μια χούφτα άνθρωποι οι οποίοι τρέχουν να σώσουν ζώα

που υποφέρουν. Θα αναφερθώ όμως στην ευθύνη των συναδέλφων μου (δημοσιογράφων) καθώς συχνά ειδικά στις κλειστές κοινωνίες «χαϊδεύουν» αυτιά. Κάνουν ότι δεν βλέπουν και παρουσιάζουν την κακοποίηση των ζώων ακόμα και ως παράδοση, μη αποδεχόμενοι ότι άλλα έμβια όντα νιώθουν, υποφέρουν, έχουν νομοθετημένα δικαιώματα και πως η άγνοια δεν μπορεί να είναι πλέον ανεκτή δικαιολογία.

[...] Δυστυχώς είναι λίγοι οι δημοσιογράφοι οι οποίοι αναφέρονται στα δικαιώματα των ζώων και στο δικαίωμα τους στη ζωή χωρίς πόνο και χωρίς εκμετάλλευση. Είναι λίγοι εκείνοι που αναφέρονται στη νομοθεσία και τις διεθνείς συνθήκες που τα προστατεύουν, τουλάχιστον στα χαρτιά, από την ασυδοσία του ανθρώπου. Είναι λίγοι αυτοί που αναφέρονται στην ανάγκη να διδαχτούμε τη συμβίωση με τα άλλα πλάσματα, στην ανοχή του διαφορετικού [...].

Τα ζώα υφίστανται, δεν επιλέγουν, παραμένουν ανυπεράσπιστα και ο άνθρωπος είναι ο ισχυρότερος θηρευτής και ο ανεξέλεγκτος άρπαγας. Γι' αυτό και εμείς στο www.zoosos.gr βρισκόμαστε στο πλάι αυτών των λίγων συνανθρώπων μας, οι οποίοι παλεύουν για να βοηθήσουν τα άλλα είδη και επιδιώκουν αυτό που δεν είναι ακατόρθωτο. Υποστηρίζουμε δε με θέρμη την άποψη ότι η δημοσίευση είναι η ψυχή της δικαιοσύνης. Θυμίζω ότι ο Τζόζεφ Πούλιτजर είπε – πριν από αρκετές δεκαετίες – ότι «Η δημοσίευση ίσως να μην είναι το μόνο πράγμα που χρειάζεται να γίνει, αλλά χωρίς αυτή όλα τα άλλα μέσα θα αποτύχουν».

Σας ευχαριστώ θερμά που με ακούσατε, ευχαριστώ τον Δήμο Νάξου για την πρόσκληση, καθώς και την προϊσταμένη της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Νάξου για την εμπιστοσύνη.

Κείμενο 3

Αμοργός

Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί απόσπασμα από τη μοναδική ποιητική συλλογή του Νίκου Γκάτσου «Αμοργός», που πρωτοδημοσιεύτηκε το 1943.

Τι να μου κάμει η σταλαγματιά που λάμπει στο μέτωπό σου;
Το ξέρω πάνω στα χείλια σου έγραψε ο κεραυνός τ' όνομά του
Το ξέρω μέσα στα μάτια σου έχτισε ένας αητός τη φωλιά του
Μα εδώ στην όχτη την υγρή μόνο ένας δρόμος υπάρχει
Μόνο ένας δρόμος απατηλός και πρέπει να τον περάσεις
Πρέπει στο αίμα να βουτηχτείς πριν ο καιρός σε προφτάσει
Και να διαβείς αντίπερα να ξαναβρείς τους συντρόφους σου
Άνθη πουλιά ελάφια
Να βρεις μιαν άλλη θάλασσα μιαν άλλη απαλοσύνη.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1^ο (μονάδες 15)

Να χαρακτηρίσεις ως σωστή (Σ) ή λανθασμένη (Λ) καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου με βάση τα Κείμενα 1 και 2 και να αιτιολογήσεις την απάντησή σου, καταγράφοντας στο απαντητικό φύλλο το κατάλληλο χωρίο του κειμένου:

Κείμενο 1

- α)** Η «ανθρωπόπαυση» κατά τη διάρκεια της πανδημίας περιόρισε την αναπαραγωγή της καρτέτα-καρέτα.
- β)** Οι χελώνες βγαίνουν στα ρηχά στη Ζάκυνθο, γιατί τα θερμά νερά ευνοούν την ωοτοκία τους.
- γ)** Οι χελώνες φαίνεται πως αντιλαμβάνονται το ποσοστό ανθρώπινης δραστηριότητας στις ακτές ωοτοκίας τους και προσαρμόζονται ανάλογα.

Κείμενο 2

- δ)** Η ομιλήτρια φαίνεται να επικρίνει την αμεσότητα που εξασφαλίζουν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης στους χρήστες τους κατά τη δημοσιοποίηση όσων εκείνοι παρατηρούν καθημερινά.
- ε)** Κατά την ομιλήτρια οι δημοσιογράφοι στο πλαίσιο του επαγγέλματός τους στηρίζουν έμπρακτα τη φιλοζωία.

Μονάδες 15

Ερώτημα 2^ο (μονάδες 10)

«Όταν όμως έρχονται μαζικά οι τουρίστες και οι παραθεριστές τον Ιούλιο...»: Να σχολιάσεις τη χρήση του «όταν» και του «όμως» ως στοιχείων συνοχής στη 2^η παράγραφο του Κειμένου 1 (μονάδες 5), αιτιολογώντας νοηματικά την επιλογή τους με βάση τα συμφραζόμενα (μονάδες 5).

Μονάδες 10

Ερώτημα 3^ο (μονάδες 10)

Να συγκρίνεις τα Κείμενα 1 και 2 ως προς το περιεχόμενό τους και να εντοπίσεις δύο κοινά σημεία και δύο διαφορές.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Ποια προτροπή διατυπώνει το ποιητικό υποκείμενο προς τον δέκτη του στο Κείμενο 3; Να την ερμηνεύσεις σχολιάζοντας παράλληλα τουλάχιστον τρεις κειμενικούς δείκτες. Κατά πόσο εσύ

προσωπικά θα ακολουθούσες αυτήν την προτροπή και γιατί; Η απάντησή σου να εκτείνεται σε 150-200 λέξεις.

Μονάδες 15